

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหาร การศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง

สมมติฐาน

ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง จำนวนทั้งหมด 79 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง คือ

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 79 คน
2. กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 79 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 316 คน

รวมกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน 395 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหาร
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน

ในการจัดรูปแบบของแบบสอบถาม กำหนดไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามส่วนนี้มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ (Check - list) สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา และการศึกษาฝึกอบรมทางค่านบริหารการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหาร

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

(Rating Scale) มี 5 ตัวเลือก คือ

- 5 = ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารมากที่สุด
- 4 = ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารมาก
- 3 = ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารปานกลาง
- 2 = ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารน้อย
- 1 = ไม่มีการปฏิบัติ หรือมีน้อยที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามจะทำเครื่องหมายเลือกเพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย แบบสอบถามส่วนนี้มีจำนวน 43 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษา ของผู้บริหารทั้ง 7 ด้าน คือ

1. การตัดสินใจสั่งการ (Decision-making) มีจำนวน 6 ข้อ
(ข้อ 1 - 6) คิดเป็นร้อยละ 13.95

2. การวางแผน (Planning) มีจำนวน 7 ข้อ
(ข้อ 7 - 13) คิดเป็นร้อยละ 16.28

3. การจัดองค์การ (Organizing) มีจำนวน 5 ข้อ
(ข้อ 14 - 18) คิดเป็นร้อยละ 11.63

4. การติดต่อสื่อสาร (Communicating) มีจำนวน 7 ข้อ
(ข้อ 19 - 25) คิดเป็นร้อยละ 16.28

5. การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ (Influencing) มีจำนวน 5 ข้อ
(ข้อ 26 - 30) คิดเป็นร้อยละ 11.63

6. การประสานงาน (Coordinating) มีจำนวน 6 ข้อ
(ข้อ 31 - 36) คิดเป็นร้อยละ 13.95

7. การประเมินผลงาน (Evaluating) มีจำนวน 7 ข้อ
(ข้อ 37 - 43) คิดเป็นร้อยละ 16.28

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการ
บริหารการศึกษาภายในโรงเรียน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating Scale) มี 5 ตัวเลือก คือ

- 5 = ระดับของการเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
- 4 = ระดับของการเป็นปัญหาและอุปสรรคมาก
- 3 = ระดับของการเป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
- 2 = ระดับของการเป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย
- 1 = ไม่มีปัญหาและอุปสรรค หรือมีน้อยที่สุด

แบบสอบถามส่วนนี้ มีจำนวน 26 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับปัญหา
และอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารการศึกษา ทั้ง 7 ด้าน คือ

1. ปัญหาและอุปสรรคของการตัดสินใจสั่งการ มีจำนวน 3 ข้อ
(ข้อ 1 - 3) คิดเป็นร้อยละ 11.54

2. ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน มีจำนวน 3 ข้อ
(ข้อ 4 - 6) คิดเป็นร้อยละ 11.54

3. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดองค์การ มีจำนวน 3 ข้อ
(ข้อ 7 - 9) คิดเป็นร้อยละ 11.54

4. ปัญหาและอุปสรรคของการติดต่อสื่อสาร มีจำนวน 5 ข้อ (ข้อ 10 - 14) คิดเป็นร้อยละ 19.23

5. ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สิทธิพล หรือการจูงใจ มีจำนวน 4 ข้อ (ข้อ 15 - 18) คิดเป็นร้อยละ 15.38

6. ปัญหาและอุปสรรคของการประสานงาน มีจำนวน 4 ข้อ (ข้อ 19 - 22) คิดเป็นร้อยละ 15.38

7. ปัญหาและอุปสรรคของการประเมินผลงาน มีจำนวน 4 ข้อ (ข้อ 23 - 26) คิดเป็นร้อยละ 15.38

ในตอนที่ห้าของคำถามแต่ละด้าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended form) ค่าย โดยมีที่เว้นว่างไว้เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุดังปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหาร การศึกษา นอกเหนือจากที่มีอยู่ในรายการ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้ ได้ดำเนินการ เป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหาร การศึกษา และได้พิจารณาพิเคราะห์การตามแนวความคิดของรัสเซลล์ ที เกอร์ก (Russell T. Geogg) เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษา ซึ่งมี 7 ประการ ดังกล่าวแล้ว

2. เขียนข้อกระทง (Item) ของแบบสอบถามตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ระบุ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน พิจารณาตัดสินความตรง (Validity) ตามเนื้อหา โครงสร้าง และสำนวนภาษาที่ใช้

4. ปรับปรุงข้อกระทงของแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปปรีกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรีกษา แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปใช้กับประชากรในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการ กองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบ วัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือนำไปยังผู้บริหารโรงเรียน และขอรับคืนด้วยตนเองจำนวนหนึ่ง อีกจำนวนหนึ่งส่งไปและขอรับคืนทางไปรษณีย์

3. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 15 วัน จึงได้ติดต่อทางตาม ไปยังโรงเรียนที่ยังมิได้ส่งแบบสอบถามคืน

รวมแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 395 ฉบับ ได้รับคืนและใช้เป็นแบบสอบถามที่วิจัยได้จำนวน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.33 โดยแยกเป็นกลุ่มประชากร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มประชากร

ประชากร	จำนวนแบบสอบถาม		
	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	79	73	92.40
ผู้ช่วยผู้บริหาร	316	268	84.81
รวม	395	341	86.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามได้นำมาดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร เสนอเป็นตารางแสดงค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ใช้การทดสอบค่าที (t - test)

ในการให้คะแนนจะพิจารณาให้คะแนนจากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาทุกด้าน โดยกำหนดค่าคะแนนไว้ดังนี้

ไม่มีการปฏิบัติหรือมีน้อยที่สุด	มีคะแนนเป็น	1	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	มีคะแนนเป็น	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	มีคะแนนเป็น	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	มีคะแนนเป็น	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	มีคะแนนเป็น	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ใช้ช่วงคะแนน ดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนน 1.00-1.49	หมายความว่า	ไม่มีการปฏิบัติหรือมีน้อยที่สุด
ช่วงคะแนน 1.50-2.49	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติน้อย
ช่วงคะแนน 2.50-3.49	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ช่วงคะแนน 3.50-4.49	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติมาก
ช่วงคะแนน 4.50-5.00	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน

ก. ในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า เสนอเป็นตารางแสดงคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การให้คะแนนใช้ค่าคะแนน ดังนี้

ไม่มีปัญหาและอุปสรรคหรือมีน้อยที่สุด	มีคะแนนเป็น	1	คะแนน
เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย	มีคะแนนเป็น	2	คะแนน
เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง	มีคะแนนเป็น	3	คะแนน
เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก	มีคะแนนเป็น	4	คะแนน
เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด	มีคะแนนเป็น	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปล ความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยใช้ช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

- ช่วงคะแนน 1.00-1.49 หมายความว่า ไม่มีปัญหาและอุปสรรคหรือมีน้อยที่สุด
 ช่วงคะแนน 1.50-2.49 หมายความว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย
 ช่วงคะแนน 2.50-3.49 หมายความว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
 ช่วงคะแนน 3.50-4.49 หมายความว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก
 ช่วงคะแนน 4.50-5.00 หมายความว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

ข. รวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำเสนอเป็นความเรียง

การคำนวณค่าสถิติใน 1, 2 และ 3 ดังกล่าว ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบัน
 บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูต 2522 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย}$$

$$f = \text{จำนวนความถี่ในแต่ละระดับความคิดเห็น}$$

$$X = \text{คะแนนของระดับความคิดเห็น}$$

$$\sum fX = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละรายการ}$$

$$N = \text{จำนวนทั้งหมดในแต่ละกลุ่มประชากร}$$

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร
(ประคอง กรรมสูตร 2522 : 51)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับ

คะแนนความคิดเห็นระดับนั้นยกกำลังสอง

$(\sum fx)^2$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับ

คะแนนความคิดเห็นทั้งหมดยกกำลังสอง

N = จำนวนทั้งหมดในแต่ละกลุ่มประชากร

4. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่ม
ใช้สูตร (Ferguson 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้บริหาร และ
กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร ตามลำดับ

S_1, S_2 = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มผู้บริหาร
และกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร ตามลำดับ

N_1, N_2 = จำนวนคนในกลุ่มผู้บริหาร และ
กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร ตามลำดับ